СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 262. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 10. листопада, 1926. VOL. XXXIV. No. 262. Jersey City, N. J., Wednesday, November, 10. 1926. THREE CENTS

ДЕПАРТАМЕНТ СКАРБУ ПЛЯНУЄ НОВИЙ СПОСІБ ЗМЕНЧЕННЯ ПОДАТКІВ

СЕКРЕТАР СКАРБУ МЕЛОН НЕ ГОДИТЬСЯ НА ПРОПОЗИЦІЮ ПРЕЗИДЕНТА КУЛИДЖА.

ВАШИНГТОН, 8. листопада. — Секретар скарбу Мелон виступив з новим пляном звернення населенню податкової надвижки, яку дістав уряд за минувший фіскальний рік. Як показується зі заяви міністра, департамент скарбу не годиться з пропозицією, яку приписують президентови Кулиджови, після котрої кождому податковцеви малобися звернути частину заплаченого податку. Після пропозиції Мелона, уряд мав би покредитувати заплачену надвижку на конто будучих податкових оплат.

НЕЗВИЧАЙНА СКОРІСТЬ ЛІТАКА.

НОРФОВК, Верджінія, 8. листопада. — Поручник американської армії Джордж Кюдиґі, відбуваючи на своїм літаку проби до світових перегонів, літав нині зі скорістю 256 миль на годину.

Найбільша скорість, яку досі осягнено літаком, виносила 251 і пів милі на годину.

ПІВ РОДИННОГО СЕЛА ВІДВІДУЄ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН, 8. листопада. — На авдієнцію в президента Кулиджа зявилася нині яка половина села Плімавта, в стейті Вермонті, родинного села президента. В авдієнції взяло участь богато дальших кревняків президента. Велика частина сеї родини виступає тепер в одному театрі рухомих образків яко капеля. На чолі делегації стояв 81-літний вуйко президента.

НОВИЙ ВИЛОМ З ТЮРМИ.

КОЛАМБАС, Огайо, 8. листопада. — Зі стейтової тюрми вирвалося на волю 13 небезпечних злочинців, пробивши собі дорогу на свободу палками. Всіх їх однак зараз половили, з виїмком одного. В бійці зі сторожами вязники побили небезпечно 5 сторожів вязниці.

16-ЛІТНИЙ ХЛОПЧИНА НА СУДІ ЗА ВБИЙСТВО.

МОНТИСЕЛО, Ню Йорк, 8. листопада. — Перед стейтовим судом у сьому місті покінчився нині процес порти Чарлза Вайса, 16-літного хлопця, обжалованого за вбийство Міни Вайлони, 55-літної пяніструки. Лава присяжних суддів по довшій нараді признала хлопчину безвинним. Зібрана в салі товпа дала вислів свойому вдоволенню з вироку гучними оплесками.

РОЗПРАВА ЗА ВБИЙСТВО ГОЛА.

САМЕРВИЛ, Ню Джерзі, 8. листопада. — Пані Джейн Ґибсон, головний свідок прокураторії проти трох осіб, обжалованих за вбийство д-ра Гола й пані Милс, ще не могла станути на суд через свою недугу. На розправі ставав яко свідок Роберт Ерлинґ, який в часті потвердив зізнання пані Ґибсон, признавши, що бачив її, як вона їхала на мулі в день злочину.

Один з детективів Берниса зізнав, що Ралф Ґорслін, член церковного комітету д-ра Гола, стріляв до нього два рази з револьвера в ночи, коли поповнено злочин. Свідок пізнав сейчас Ґорсліна.

УДОСКОНАЛЮЮТЬ СПОСОБИ МІРЕННЯ СКОРОСТИ СВІТЛА.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 8. листопада. — Тут почалися нині осінні збори Краєвої Академії Наук, які викликують велике зацікавлення ріжними новими науковими відкриттями.

Межи иншими на зборах виступив др. Микелсон з відчитом про удосконалені ним способи мірення скорости світла. Після нього світло проходить просторонь зі скорістю 186,173 миль на секунду.

„ЗА МАЛО ПРОПОВІДНИКІВ".

НЮ ЙОРК, 8. листопада. — Др. Вилием Коверт, генеральний секретар „ради християнського виховання", говорив тут на зборах мадярської презбитеріянської церкви, що від якогось часу слідно в протестантських церквах недостачу проповідників.

НОВІ СКАНДАЛИ НА ПОЇЗДІ КОРОЛЕВОЇ МАРІЇ.

ҐРЕЙТ ФОЛЗ, Монтана, 8. листопада. — Як упевняють люди, добре обізнані зі станом річий на спеціяльнім поїзді румунської королевої Марії, викинення з поїзду американського зелізничого підприємця Гила не закінчить скандалів на сьому поїзді. Незадовго мають викинути з поїзду також тансюристку Фулер.

Викинення Гила й Фулер викликало велику сензацію головно тому, бо свого часу королева вважала за відповідне в однім публичнім промові виступити зі заявою свого признання якраз для сих двох людий, яких тепер викинено з її дружини.

Немалий скандал викликала відмова королевої бачитися з делєґацією американських баптистів, які хотіли говорити з нею про переслідування баптиської церкви в Румунії.

ЦІКАВА НАДГОРОДА ЗА АТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

МЕКСИКО, 8. листопада. — Побідник в пішних бігових перегонах племени Тарагумаре дістав цікаву надгороду: дві шовкові хусточки, 60 ярдів білого бавовняного сукна й два модерні плуги. Побідник перебіг 100 кільометрів за 9 год. 37 мінут.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ЛІКАМИ, ЗАХВАЛЮВАНИМИ „ФІЛЬМОВИМИ ЗВІЗДАМИ".

ШИКАҐО, 8. листопада. — Американське Медичне Товариство видало осторогу перед ліками, які розголошуються з ріжними захвалками визначних, акторів Фільмових театрів.

Медичне Товариство каже, що всякий фабрикант ліку може за кількасот долярів дістати собі похвалу для нього зі сторони найбільшого актора. Відомо, така похвала нічого не варта.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ „СТШЕЛЬЦА".

Орган лівиці ППС. „Роботняк", що виходить у Варшаві, приніс у числі з 5. вересня ц. р. таку замітку: „Одною з найсильніших підстав правління Пілсудського має бути 250-тисячний стрілецький союз. Одначе його членські маси, що рекрутуються в великій переважі з робітників і селян, не скорі до того, щоби підтримувати побідний фашизм. Травневий переворот ріжниться від фашистівського перевороту в Італії тим, що коли там „Чорні сорочки" мали головного ворога в соціялістах, то тут побитим ворогом стала ендецька правиця. Тепер затирання перевороту і перетягання тих стрілецьких мас, леґіоністів і т. д. на право, є початком його кінця і джерелом незрівнаної а навіть починаючоїся суспільної кризи. На тому тлі відбувається на підставі інформацій округжних урядів політичної поліції нагальна чистка стрілецьких організацій від усяких „крамольників". — З того виходило б, що вся т. зв. Пілсудчина тратить ґрунт під ногами.

„МОЄ УШАНОВАНЄ, ПАНЕ КАПІТАНЕ!"

В часі цьогорічних ферій великого шуму в Тернополі наробив перехід на Радянську Україну в околиці Лановець коло Збаража хорунжого 5-тої компанії 54 полку піхоти з Тернополя Матеуша Москви. З одним капітаном виїхав він над кордон для оглянення військових наділів і коли оба знайшлися безпосередно при кордоні, хорунжий Москва нечайно скорим кроком перейшов озброєний вузенький нейтральний пояс і ставши вже по українському боці, відвернувся, засалютував по військовому і сказавши: „Моє ушанованє, пане капітане!"— рівним військовим кроком у товаристві червоноармійців пішов до найближчої застави, і річ природна, до Польщі більше вже не вернув. Цей добровільний перехід польського хорунжого Москви до червоної Москви потряс дуже тернопільською військовою Польонією, бо хорунжий Москва — чоловік 40-літний, жонатий і батько двох дітей, бувший австрійський штабовий фельдфебель — уходив за світло цілого полку й у всіх величних парадах ніс на переді полкову хоругов. Хоч сам Поляк, не був хор. Москва вдоволений зі сучасної Польщі і зі своєї служби, про що нераз згадував перед знакомими.

В ГРЕЦІЇ ЙДУТЬ ВИБОРИ СПОКІЙНО.

АТЕНИ, 7. листопада. — Нові вибори відбулися в повнім спокою. Було і військове поготівля, але воно не мало нагоди до інтервенції. Генерал Кондиліс заявив, що республиканська партія вийде при виборах побідоносно і то великою більшостю голосів.

НОВИЙ СПОСІБ НАЙМАННЯ РОБІТНИЧОЇ СИЛИ.

Кореспонденція з Великого Севлюша до „Карпатської Правди" розповідає про нечувані факти з „діяльности" чеських урядовців в тамошній місцевости. „По селах ловлять бідних селян — росповідає кореспонденція, — щоби в Севлюші обявити їх арештованими. Голодних та здеморалізованих їх приводять до жандармерії. Набють їх по казаматах, як селедців, а потім зачинають їх посилати на роботу до чеських урядовців. Вони ріжуть своїм панам дрова, миють вікна, підлоги, майструють, то-що, але ніякої їжі за те не одержують. Така сама історія трапилася з Мих. Пруницею із Гижі. Він, бідолаха, пять днів робив, як віл, — одробив своє і виголоджений вийшов на волю".

Дійсно вигідна річ ці арешти!

ПОВІСИВСЯ ЧЕРЕЗ СТРАТУ ПРИ ҐРІ.

Фред Ілаш, властитель пулруму в Зіллендії, Саск., повісився в тамошнім арешті, де замкнено його за побиття жниварського робітника Фреда Бейрда. Бейрд, як показується, грав з Ілашем і виграв в него 500 до 600 долярів. Ілаш тоді напав на него, мабуть щоби відбити втрачені гроші. Арештованого лишив констабель на якийсь час без догляду, а коли вернув, застав його вже повішеного за краватку на кратах. Ілаш оставив жінку і одну дитину. Побитий Бейрд находиться в критичнім стані.

ЧИ НЕ КРІПАЦТВО ЗАВОДЯТЬ НА ПІДКАРПАТТІ?

Підкарпаття, що стогне нині під чеськими культуртреґерами, сьогодня вже нічим не здивуєш. Тож не здивувало нікого, коли дня 18. вересня ц. р. рано о 7. години жандарми почали примусовим способом зганяти людей для якоїсь неґайної справи. Позганяли навіть підлітків 11—12 літ, а всього було біля 300 чоя. То були селяни з сіл Бобовищ, Балашовець і Серенчовець. Трохи згодом прийшли якісь пани, добре відгодовані, з числом з десять своїх слуг та 4 жандармами. В кожного торба наповнена добрими закусками і напоями. І давай ганяти звіря від Бобовища до с. Івковець. Триста людей, голодних, обдертих селян Підкарпатської України за панським наказом, мов гончі собаки, кинулися виганяти звіря з кущів та байраків: гойк та крик стояв у лісі аж до самісінького вечора, коли голодні, терпячі селяни повертали до дому.

Чи не думають владарі наш народ на Підкарпатті повернути на кріпаків?

ЗАБОРОНА УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ.

„Боротьба" з 10. жовтня ц. р. пише: Зі всіх культурних установ, що мав український нарід на Буковині, зістався тепер тільки мізерний театр „Міщанської Бесіди", бо всі инші установи Румунія знищила, а їх майно порозтягала. Українці в Румунії не сміють мати ніяких потреб культурної людини. Той театр уладжував час до часу деякі вистави в Чернівцях і на провінції, даючи виголоднілій українській публиці бодай сурогати театральної штуки. Але румунська влада і цьому позавидувала і вже довший час систематично нищить і цей останок. Для всякої вистави потрібно брати кожний раз позволення воєнної влади та старостства. А тепер заведено таке, що театр не знає навіть і в день вистави, чи буде йому дозволено грати, чи ні, і поносить через те матеріяльні страти.

В останному часі заборонено в Заставні і Садагурі дві години перед виставою, зате до салі театру ввійшли румунські студенти, устроїли вечерниці, попились і пяні почали ображати присутних, вигукуючи ріжні зневаги проти Українців.

Так представляють собі Румуни „ідейну злуку".

Газета закінчує: На цей культурний рівень український нарід вже не впаде. А не можна черпати йому з джерел культури на світлі дня, то буде він заспокоювати свій голод крадьком.

УКРАЇНЕЦЬ— НАЙСТАРШОЮ ЛЮДИНОЮ В СВІТІ.

Кавказька преса повідомляє про смерть якогось ветерана з наполеонської доби, що помер у Тифлісі, Андрія Андрушенка, у 150 році життя. У 1812 році, підчас походу Наполеона на Москву був він капралем і дійшов за французькою армією до Березини. Він служив 45 літ у війську і брав участь у численних війнах. Аж до самої смерти він зберіг повну свідомість і радо оповідав свої спомини. До 1916 р. одержував він пенсію як інвалід; після революції жив на ласці правнуків. Пив він дуже мало і був лише раз пяний: 125 літ тому. На передодні смерти пішов він пішки з села під Тифлісом, до міста, щоби купити в городі у Тифлісі свою люльку, спокійно заснув і більше не прокинувся.

СОЦІЯЛІСТАМ - РАДИКАЛАМ НЕ ВЕЗЕ.

Соціялісти-радикали опинилися в тупику. Їх переговори в справі обєднання з „Сельським Союзом", що тривали 3 роки, закінчилися тим, що обі партії розійшлися, як смертельні вороги. Їх пропозицію до партії „Народньої Волі" приступити співробітництва обох партій, ця послідня відкинула.

До того в самій партії розігралась боротьба за вплив на „Луги". Творець і організатор „Лугів" др. Роман Дашкевич спротивився підчиненню їх секретаріятові УСРП і виступив з партії.

НІЯК НЕ ПРИХОДИТЬ ДО ЗАКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ

ЛОНДОН, 8. листопада. — Останні спроби довести до згоди між страйкуючими майнерами а власниками копалень не довели до успіху, хоч в тій спробі посередничив знова уряд. Всеж таки екзекутива майнерської юнії рішила подати дистриктам під вирішення пропозиції уряду, з яких найважніщша й найбільш оспорена є квестія часу праці. Уряд пропонує 7 і пів годину працю в майнах.

НЮ ЙОРК БУДЕ НЕЗАБАРОМ ПОЛУЧЕНИЙ ТЕЛЕФОНОМ З ЛОНДОНОМ.

ЛОНДОН, 8. листопада. — В дуже скорому часі можна надіятися прямого телефонічного получення Америки з Англією. Приготовання стоять вже так далеко, що американська телефонічно-телеграфічна компанія вже обговорює з британійським почтовим урядом справу телефонічних належитостий.

Телефонувати буде можна з кождої місцевости в той спосіб, як телефонується на кожду иншу дальшу віддаль з тою ріжницею, що операторка получить тоді телефонуючого з бездротною телеграфічною стацією в Ню Йорку, та самою, яка тепер пересилає телеграми до Европи, а вона буде передавати далі. Коли буде погода, буде можна говорити з Англією як з якоюнебудь місцевістю в Америці.

ВЕЛИЧАВИЙ ПОХОРОН СЛУЖНИЦІ.

ВІДЕНЬ, 8. листопада. — Сотки тисяч материй, головно самих бідаків, віддали послідну прислугу Маргареті Манґарт, яка заслонила собою малого хлопчика Джорджа Літнер перед сполоханими кіньми і погибла на місци, а хлопчика виратувала. Преса і поліція цей випадок чогось прикривала, одначе вість про це скоро розійшлася і сотки тисяч пішло на далекий центральний цвинтар, щоби обкидати квітами домовину бідної жертви. Подають, що бідаки принесли з собою стільки гарних квітів, що богато з них буде мусіло відмовити собі кілька вечер, щоби покрити той видаток.

З ДОМІНІЯМИ НЕ ЙДЕ ТАК ЛЕГКО.

ЛОНДОН, 8. листопада. — Комітет, який складається з премієрів доміній, буде ще довго радити, заки знайде розвязку того, як погодити домагання доміній з цілостю британійської імперії. Канаді дозволено мати свого спеціяльного посла в Вашинґтоні, а Полуднєвій Африці в Голяндії. Та це ще не задовольняє їх. Домінії домагаються повної самостійности в справах заграничної політики, а навіть в таких, як виповідження війни. Справа приступлення до Ліґи Націй не становила трудностий, бо домінії виступають там самостійно, а Велика Британія як цілість не є членом Ліґи, але така квестія, як виповідження війни, захоплює ширший круг інтересів, тому не так легко дати тут домініям вільну руку.

НАЗИВАЄ МУССОЛІНІЯ НЕВІДВІЧАЛЬНИМ ЛЮНАТИКОМ.

БІЛГОРОД, 8. листопада. — Італійський посол генерал Бордеро запротестував в юґославянськім уряді заграничних справ проти промови Стефана Радича, яку він виголосив в місцевости Оґулін в Хорватії.

Радич мав казати, що Франція глядить зі спокоєм на всі кроки Муссолінія, бо вона єсть переконання, що Муссоліні невідвічальний люнатик. Він підніс далі ще й те, що Італія знаходиться сегодня під більшим терором, як була за часів Нерона.

ПОСМІХАЮТЬСЯ З ХІНЦІВ.

ШАНҐАЙ, 8. листопада. — Ноту хінського міністра заграничних справ Веллінґтона Ку, в якій він виповів Бельгії торговельний договір, а з ним екстериторіяльність і значні привілеї для бельгійських торговців, стрінулася з кпинами з боку чужинецької преси, яка заявляє, що опертковий хінський уряд такого зарядження виконати не є в силі.

Та мимо цего розважнійші з дипльоматів тим кроком зажурилися на добре, тимбільше, що Японія стоїть правдоподібно за хінською нотою, бо й вона хотіла би позбутися европейських впливів з Азії. А далі підносять ще й те, що якний би той хінський уряд не був, його розпорядження в справі усунення чужинецьких впливів стрінеться з загальною симпатією. Такий розпорядок всі попруть і виконають.

ЧИСТКА В ПАРТІЇ ФАШИСТІВ.

РИМ, 8. листопада. — Фашисти розпочали чистку своєї партії, щоби позбутися всіх сумнівних елементів. Вони заявили далі, що на разі замкнений вступ нових членів до партії, бо на їх думку можна бути добрим італійським патріотом і виконувати те все, що заряджують фашисти, але до партії не належати. Бо належати можуть тільки ті випробувані одиниці, які доказали посвятою і ділами, що вони готові життєм наложити, коли ходить о оборону фашизму.

ДИПЛЬОМАТИ НА СОВІТСЬКІМ БАЛЮ.

БЕРЛІН, 8. листопада. — Совітська амбасада відсвяткувала 9-ту річницю істновання совітів великим і гучним балем, в якім взяли участь сотки людей. Баль відбувся в амбасаді, яка походить з давних царських часів. На стіні висів портрет Леніна, а довкола столів ллявся шампан. Бракувало тільки на тім святі американського амбасадора і німецкого смотника. Дипльомати инших держав взяли в тім балю участь.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ЄДИНОВЛАСТЄ

Диктатура Муссолінія довела вже до того, що ціла Італія опинилася в свого рода военнім стані. Хоч Італія не веде тепер з ніким війни, хоч не грозить їй ніяке небезпеченство зі зовні і хоч спокій в нутрі краю, то мимо цего Муссоілні уважав за відповідне відновити кару смерти та завести военні суди, які мають судити навіть за саму вже критику фашизму. Він замкнув рівнож уста пресі і вона буде тепер виглядати так як виглядала за послідні роки преса большевицька. Буде отже тепер в Італії тільки одна партія, буде й одна тільки преса. Хто ще не є фашистом, мусить ним стати. Для иншої думки нема тепер в Італії місця. Розвязано всі товариства, які тільки запідозрено о тім, що ставляться неприхильно до фашизму. Наложено великі кари за основуванне нефашистських товариств, або за відновлюванне тих, які замкнено. Поліційним кордоном обведено цілу Італію, а в чужі краї вислано цілу купу тайних аґентів, щоби шпіонували за протифашистським рухом. Обмежено виїзд з краю з обави, що невдоволені елементи моглиб виїхати до чужих країв і звідтам розпочати боротьбу проти фашизму. Навіть дженіторів взяв Муссоліні в особлившу опіку. Всі вони будуть мусіли віддатися спеціяльним оглядинам та покидати джаб, коли не одержуть леґітимації, яка підчеркує їх льояльність зглядом фашизму.

В той спосіб переводить Муссоліні чистку та пробує позбутися всіх опозиційних елементів, а тим самим забезпечити в першу чергу своє життє, яке чим далі тим більше наражене на чимраз нові атентати.

В той спосіб ціла Італія опинилася під обухом фашистської чрезвичайки. Цілий культурний світ осудив ті гидкі методи, якими придержується при владі Муссоліні, осуджує їх і італійський нарід. А що осуд самої Італії є сильний, пізнати найкраще по тих численних жертвах, які були закінченнем послідного замаху на Муссолінія. Бо той замах відімстили фашисти в цей спосіб, що, як подають останні відомости, забили на протязі двох днів понад 100 людей, а понад 1000 тяжко побили. Всі ті жертви походять з кругів тих, що стоять саме в опозиції до фашизму.

Єдиновластє всюди однакове. З яких би мотивів не виходило, кінчиться всегда сатрапією і насильством. Бачимо це на Муссолінім, бачимо й на Пілсудскім, який зачинає поступати в подібний до нього спосіб, бо зломив силу парляменту, а тепер душить голос загальної опінії, бо замикає рівнож уста пресі, караючи редакторів тюрмою навіть за те, коли правду пишуть, коли тільки та правда шкодить повазі єдиновластя.

ПАНЕВРОПЕЙСЬКИЙ КОНҐРЕС У ВІДНИ

II.

Тепер — до **української** справи на конґресі.

Окремого українського представника на конґресі не було. І не знати, чи зможе бути. Міжнародня орґанізація Паневропейської Унії ще тільки починається, але вона проявляє ті самі тенденції, що инші міжнародні орґанізації, а саме, щоб орґанізувалися по державам, а не по народам, себто, що в кождій державі, не вважаючи на її національний склад, повинна бути тільки одна орґанізація.

Прим. в Чехословаччині утворено одну Паневропейську Унію з національними секціями чеською й німецькою. Тут було би вказано, щоби справою зацікавилися Закарпатські Українці й утворили **українську секцію.**

Зате в Польщі і в Румунії яка-небудь спільна орґанізація Українців з їх гнобителями неможлива й небажана.

Доки паневропейський рух включає ті части українських земель, які знаходяться поза границями Радянського Союза в будучу Паневропу, доти треба би Українцям там бути й обороняти свої права. Як се зробити, про се повинні подумати українські орґанізації занятих частин української землі.

Сим разом в паневропейськім конґресі взяли участь тільки два Українці: проф. др. О. Ейхельман і я, — оба як члени Паневропейської Унії Чехословаччини.

Як член конґресу, я взяв також участь у працях **Комісії для політики і національних меншостий,** де зголосив отсе внесення:

„Перший паневропейський конґрес ухвалює: 1) Меншости треба поділити на територіяльні й екстериторіяльні. 2) Першим з них треба признати право самовизначення, щоб вони самі рішили, чи хочуть оставати в даній державі; в цьому випадку треба державу перебудувати на федеративно-автономічних основах. 3) Другим (себто екстериторияльним меншостям) треба признати культурну автономію. 4) Меншости треба признати підметами права і зокрема підметами міжнароднього права, на скільки йде про охорону їх інтересів перед міжнародніми установами".

Реферат про національні меншости виголосив у комісії др. **Морокуті,** Німець з Югославії. Він поділив питання національних меншостей на европейське і російське, розуміючи під другим положення народів в Радянськім Союзі. Не торкаючись цього останнього, він присвятив свої виводи рішенню питання меншостей в Европі, що повинно бути одним із завдань паневропейського руху. Взагалі він став на становищі женевських конґресів національностей, ставляючи як основу рішення питання національних меншостей — культурну автономію.

Після нього я одержав голос для мотивування мого внесення. Зміст моєї промови був такий:

Говорити про европейське і російське питання національних меншостей не є правильно. В Европі не можуть чи не хочуть розуміти, що Росія в давнім розумінні не істнує, що на території давньої Росії утворився Союз радянських республик, в якому російська республика є тільки одною зі складових держав Союзу. Як не істнує давна Росія, так не істнує російське питання національних меншостей. Радянський Союз — це союз національних держав, в яких знов менші національні групи мають автономію. Так розвязано національне питання на тій території, яку в Европі досі привикли називати „Росією".

Маючи це на увазі, треба сказати, що питання про національні меншости істнує тільки з тих державах, які мають в будучности творити Паневропу.

Годі думати, що перший паневропейський конґрес може принести негайну зміну в теперішньому положенні національних менцостей. Політика інтересованих держав і становище Ради Союзу Націй в цій справі мають означені лінії, від яких покищо не відступлять.

Тому задача конґресу лежить не в „практичній роботі", а в виробленні нової ідеольоґії, яка повинна лягти в основу орґанізації Паневропи. Паневропейський рух мусить витворити таку ідеольоґію, оперту на справедливости, коли Паневропа не має стати другим „товариством взаїмних обезпечень", яким став Союз Націй.

Приступаючи до розгляду питання національних меншостей, треба передовсім звернути увагу на те, що мирові договори через самовільне ділення національних територій утворили занадто багато національних меншостей. Тому треба найперше звести питання національних меншостей до властивої міри.

Уявім собі, що Німеччина завоювала й анектувала Францію. Тоді 40 міліонів Французів було би супроти 70 міліонів Німців тільки національною меншостю. Навпаки, коли би Франція завоювала половину Німеччини, тоді знов понад 30 міліонів Німців було би національною меншостю супроти 40 міліонів Французів. Ці яркі, в практиці неможливі приклади ілюструють, як в дійсности творено теперішні національні меншости.

Так стали національними меншостями в Польщі 7 міліонів Українців і 3 міліони Білорусинів, у Румунії один міліон Українців. Не є вони менцюсти у дійсному значінні слова, бо заселюють як більшість свою національну територію, а стали меншостями через відірвання їх території від матірнього пня і прилучення до чужої держави.

Таким національним меншостям треба дати змогу виконати право самовизначення, — нехай вони самі вирішать долю своєї території.

Можна цьому домаганню закинути, що воно в даних обставинах нереальне. Алеж не так давно, коли останній Габсбурґ хотів перебудувати свою монархію на федерацію національних держав, Вільсон в імени антанти йому відповів, що самі народи Австро-Угорщини (зокрема Чехи, Поляки, Югословяне) повинні рішити про своє відношення до габсбурґської монархії. На тім самім становищі можна стати при орґанізації Паневропи.

Зокрема українське і білоруське питання в Польщі і українське в Румунії мають особливу вагу тим, що по теперішній конвенції Паневропи, границя Паневропи покривалася би з теперішною границею між Польщею й Румунією з одного й Радянським Союзом з другого боку. Таким чином ця границя ділила би український й білоруський народи на дві части: одна частина оставалаби в Українській й Білоруській Республиках у Радянськім Союзі, друга під польською й румунською владою. Українці й Білорусини ніколи не примиряться з чужинецьким гнетом, який покраяв їх землі. Ще більше не примиряться вони з тим, щоб бути поділеними між дві світові орґанізації держав. Тому на східній границі будучої Паневропи треба передовсім рішити українське й білоруське питання в Польщі й українське питання в Румунії через виконання права самовизначення.

Коли шляхом права самовизначення рішиться доля національних територій, які тепер комплікують питання національних меншостей — тоді це питання буде зведене до властової міри і його рішення не представлятиме особливих труднощів. Екстериторіяльні національні меншости повинні дістати національно-культурну автономію під міжнародньою охороною.

Рівночасно треба основної реформи процесового права перед міжнародніми установами. Меншости, зорґанізовані в державах як публично-правні корпорації, повинні бути признані підметами міжнародного права, щоб могли самі виступати як сторона перед міжнародніми установами в обороні своїх прав.

Слідуючий бесідник, проф. **Фалюгелії** з Будапешту, признав у принціпі повну слушність моїм виводам, ставляючи від себе — як він зазначив — скромнійше домагання, а саме, щоб адміністраційні границі, які мають заступити в будучій Паневропі теперішні державні границі, покривалися з національно-культурними границями.

В дальшій дискусії окремі бесідники вказували на трудність проблеми, стоячи на тім, що конґрес не може приняти конкретних рішень, а тільки висловити потребу полагодження питання національних меншостей.

В цьому дусі приняла комісія отсю резолюцію, яку виробили спільно посол німецького парляменту **Міттельманн** і посол чехословацького парляменту **Кафка** (проф. німецького університету в Празі):

„Комісія для політики і меншостей поручає першому паневропейському конґресові установити постійну комісію, яка приступила би до основного розсліду справи національних меншостей і на цій основі, в порозумінню з Міжпарляментарною Унією, Унією Товариства Союза Націй і женевським конґресом меншостей виробила докладні предложення до забезпечення прав національних меншостей. Конґрес виходить при тім з того, що з огляду на европейські границі паневропейський рух може мати бажаний успіх через вдоволяюче вирішення питання меншостей".

Инші внесення, себто висше подане моє внесення, внесення проф. Фалюгелії і ще пару инших рішено передати постійній комісії як матеріял для студій.

Як уже зазначено висше, резолюцію, ухвалену в Комісії, принято опісля на кінцевім повнім засіданню.

Поки-що добре й те. Добре, що стверджено, що питання національних меншостий не є вирішене та що його вирішення є для орґанізації Паневропи дуже важне.

Виступаючи в комісії, я мав на увазі не практичні успіхи, які в даний момент неможливі, а принціпіяльне поставленне справи. Заки зорґанізується Паневропа, ще богато води уплине в европейських ріках. За той час ще не одно може статися. А поки-що треба при кождій нагоді міжнародньому світови пригадувати, що поневолені українські землі домагаються свободи, незалежности і національного зединення і мусять їх здобути.

Прага, в жовтні 1926.

Проф. др. **Мих. Лозинський.**

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного). (26)

— Коли я тебе побачив в церкві, безпомічну сироту, в той день, як хотіли тебе силоміць видати за Вяземського, я рішився спасти тебе від нелюбого чоловіка, та хотів від тебе клятви, що не обезчестиш ти сивого волосу мого. Пощо ти дала мені клятву? Чому ти не призналася у всім? Словами ти була зі мною, а серцем і думкою з другим! Колиб знав я був про любов твою, хибаж я взявби тебе? Я сховав би тебе денебудь в глухім селі, далеко від Москви, або повізби в монастір; але н[е] женивбися з тобою, бачить Бог, не женивбися! Ліпше було покинути світ, ніж діставтись нелюбови. Чому ти не покинула світа? Чому заслонилася моїм іменем, як стіною камінною, а потім сміялася з мене зі своїм любчиком? Ви гадали: Морозов слабий, нам легко його ошукати?

— Ні, господине мій, — заридала Олена і упала на коліна: — я ніколи сего не думала! Ані в думці мені того не було! Та він же тоді був в Литві...

При слові він, очи Морозова заблискали, але він запанував над собою і гірко усміхнувся.

— Так ви не тоді пізналися, а пізнійше, коли він вернувся. Ви пізналися в ночи, в саду коло частокола, того самого вечера, коли я приймив і пригорнув його як сина. Скажи Олено, не-вжеж на правду ви думали, що я не вгадаю вашого замислу, дам себе ошукати, не зумію покарати жінку віроломну й злодія мого, її зводника? Невжеж сподівався сей молокосос, що погане його діло впечеся йому так? Хиба не читав він, що в книгах Левитів написано: „човоік аще прелюби сподієт з мужною женою, смертію да умрут прелюбодій і прелюбодійница!"

Олена з переляком поглянула на мужа. В очах його була холодна рішучість.

— Дружино Андрієвичу! — сказала вона, тремтячи: — що ти хочеш зробити?

Бояриң виняв зпід кафтана довгий пистоль.

— Що ти робиш? — крикнула бояриня, і відступилася в зад.

Морозов усміхнувся.

— Не бійся за себе! — сказав він холодно: — тебе я не убю. Возьми світло, ходи за мною!

Він оглянув пистоль і підійшов до дверей. Олена не рушалася з місця. Морозов оглянувся.

— Світи мені! — повторив він приказуючо.

В тім роздався на дворі шум. Кільна голосів говорило разом. Слуги Морозова кликали одні одних. Боярин зачав наслухувати. Шум змагався. Бачилось, богато людей вривалося в поземельні комнати. Роздався вистріл.

Олені показалося, що Серебряний убитий по воли Морозова. Досада вернула їй сили.

— Боярине! — скрикнула вона, і очи її запалали: — мене, мене убий! Я одна винна!

Але Морозов не звернув уваги на слова її. Він слухав, схиливши голову, і лице його виражало здивуваннє.

— Убий мене! — молила в розпуці Олена; — я не хочу, я не можу пережити його! Убий мене! Я ошукала тебе, я сміялася з тебе! Убий мене!

Морозов поглянув на Олену, і колиб хто побачив його в ту хвилю, то не рішивби, що перемагало в його погляді, жаль чи досада.

— Дружино Андрієвичу! — роздався голос з низу:— зрада! зрада! Опричники вриваються до жінки твоєї! Побережись, Дружино Андрієвичу!

То був голос Серебряного. Пізнавши його, Олена в несказаній радости кинулась до дверей. Морозов відіпхнув жінку, засунув засувку й защіпив двері желізною ключкою.

Скорі кроки роздались на сходах, відтак стук шабель, далі прокляття, боротьба, голосний крик і падання.

Двері затріщали від ударів.

— Боярине! — кричав Вяземський: — відімкни, або весь дім розмечу на тріски!

— Не вірю, князю! — відповів поважно Морозов. — Ще не видано у нас, щоби гість безчестив хазяїна, щоби силою вривався в терем його жінки. Пяний був мід мій; він завернув тобі голову, князю, йди, виспися; завтра все забудемо. Не забуду лиш я, що ти гість мій.

— Відімкни! — повторив князь, напираючи на двері.

— Атанасе Івановичу! згадай, хто ти? Згадай, що ти не розбійник, а князь і боярин!

— Я опричник! — чуєш, бояриие, я опричник! Нема в мене чести! Сподобалась мені жінка твоя, чуєш, боярине! Не боюся соромного діла; всю Москву пущу з димом, а здобуду Олену!

Нараз комната ясно освітилась. Морозов побачив крізь вікно, що горять хати його слуг. В той самий час двері, потрясені новими ударами, повалилися з тріскотом, і Вяземський вказався на порозі, озарений пожаром, з переломленою шаблею в руці.

Біла атласова одіж його була пірвана; по ній текла кров. Видно було, що він не без бійки дістався до світлиці.

Морозов вистрілив у Вяземського, майже перед самими грудьми, але рука не дописала бояринови; куля попала в двері; князь кинувся на Морозова.

Не довго трівала між ними боротьба.

Від сильного удару рукояттю шаблі Морозов упав горілиць, Вяземський підбіг до боярині, та тілько що кроваві руки його доторкнулись її одіжи, вона очайдушно скрикнула і зімліла. Князь схопив її на руки, помчався в низ по сходах, метучи ступені її розплетеною косою.

Коло воріт чекали коні. Вискочивши в сідло, князь полетів з на-пів мертвою бояринею, а за ним, стукаючи збруєю полетіли його холопи.

Переляк запанував в домі Морозова. Поломінь обіймила всі помешкання служби. Двірня кричала, падаючи під ударами грабителів. Сінні дівчата бігали тілько та ридали. Товариші Хомяка грабили дім, вибігали на двір і скидали на одну купу дорогу посудину, гроші й богату одіж. На подвірю, над купою срібла, та золота, заглушаючи голосом шум, крики й тріскіт, стояв Хомяк, в червонім кафтані.

— Ех, весело! — говорив він, потираючи руки, — от пир, так пир!

— Хомяку! — скрикнув один опричник: — двірня повезла Морозова рікою. Дігнати, чи не треба?

— Чорт з ним! Не до нього тепер! Гей, ви! Всі на двір, а то скоро задушимось!

— Хомяку! — сказав другий; — що прикажеш зробити з Серебряним?

— Не ткнути його ані пальцем! Поставити коло нього сторожу, щоби очей з нього не зводила. Відвеземо його милость до слободи з парадою. Аджеж бачили ви, як він князя Атанаса Івановича вальнув? Як наших шаблею рубав?

— Бачили, бачили!

— А будете в тім хрест цілувати перед государем?

— Будемо, будемо! Всі будемо хрест цілувати!

— Нуж, дивіться! Тепер щоби ніхто не смів його скривдити, а як прийдемо домів, то вже нагадаємо йому я — мої киї, а Григорій Лукіянович свою пощочину. Аджеж він, на злість Серебряному справою зпід Поганої Калужі не тілько що не вдавився, але ще дорожшим став для государя!...

Довго ще шуміли та грабили опричники, а коли поїхали вони, наладувавши коней тяжкою здобичею, то ще довго опісля видно було зарево над місцем, де недавно стояв дім Дружини Андрієвича, і Москва-ріка, пропливаючи мимо, до самого ранку улискувалась від полуміни.

XVII.

Змова на кров.

Сусідні люде, довідавшися про напад опричників й бачучи зарево над домом Морозова, скоро замикали в себе ворота й гасили огонь.

— Господи!— говорили, хрестячись, ті з них, момо котрих чвалав Вяземський зі своїми холопами, — Господи, помилуй нас, пронеси біду мимо!

І коли тупіт коней пропадав далеко, і бренькання збруї завмирало в пустих улицях, жителі говорили: — слава Богу, минула біда! — І знову хрестились.

— Тимчасом князь чвалав далі і вже далеко лишив за собою холопів. Він постановив був ще на зорях доїхати до села, де дожидали його свіжі коні, й перевезти відси Олену в свої рязанські добра. Але не прочвалав князь і пяти верст, як побачив, що збився з дороги.

Тодіж почув він, що рани, на котрі зразу не звертав уваги, тепер його страшно болять.

— Боярине! — сказав він, задержуючи коня, — мої холопи лишилися з заду... треба підждати!

Олена помалу приходила до себе. Отворивши очи, вона побачила спершу далеке зарево, потім стала розріжняти ліс і дорогу, потім почула, що лежить на хребті коня і що тримають її сильні руки. Мало-помалу вона зачала нагадувати події того дня, відтак нараз пізнала Вяземського і скрикнула зі страху.

— Боярине, — сказав Атанас Іванович з гірким усміхом, — я тобі страшний? Ти кленеш мене? Не мене клени, Олено Дмитрівно! Клени долю свою! Даремне хотіла ти обминути мене. Не обминути нікому долі, не обїхати конем судженого! Видно, з давен давна, боярине, було тобі на роду написано, щоби дісталась ти мені!

— Князю, — прошептала Олена, дрожучи зі страху, — коли нема в тебе совісти, згадай боярську честь свою, згадай хоть сором...

— Нема в мене чести, нема сорому! Все, все віддав я за тебе, Олено Дмитрівна!

— Князю, згадай суд Божий, не погуби душі своєї!

— Пізно, боярине! Я вже погубив її! Хибаж ти думаєш, що хто платить за хліб-сіль так як я, той може спасти свою душу? Ні, боярине! Сеї ночи я втеряв її на віки! Вчера ще був час, сегодня нема для мене надії, нема вже мені прощення за мою окаянність! Та й не хочу я райського щастя без тебе, Олено Дмитрівна!

Вяземський ослабав все більше. Він бачив своє знемаганнє, але даремне кріпився. Горячка затуманила його розсудок.

(Далі буде).

В суді.

— Що маєте додати на свою оборону?

— Надію, що панове судді присяжні узглядьнять молоді літа мого адвоката.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ЩЕ ПРО ПРИЗД ПОСЛА ПАЩУКА.

Від місяця вже відбуває по Америці свою „маршруту" пан А. Пащук, посол до польського сойму в Варшаві. Яка ціль приїзду „нашого посла" на вільну землю Вашингтона, показалося вже зі самого його першого виступу в Ню Йорку.

Там він говорив про те, що вибраний до сойму волею цілого українського народа, а не жадної кляси. Так він показував десять заповідий, які він був видав до своїх виборців, а межи якими, о скільки я пригадую собі з памяти, такі заповіди:

1. Господарем української землі маєш бути лише ти, український народе.
2. Не шукай собі до проводу чужих сил, а сотвори провід самий.
3. Памятай, що тільки власними силами зможеш здобути собі визволення.
4. Шануй свій народ і старайся йому служити.
5. Не входи в зносини з ворогом свого народа.
6. Не криви душею перед народом своїм.

І таке подібне.

Виходило з того, що в Украні не може бути ніякої співпраці з польським народом, а тут зараз пан посол поправився та став представляти польських комуністів як найбільших приятелів українського народа.

Коли обурені на таку агітацію присутні стали питати посла, то „товариші" почали тупати ногами, щоби не допустити до запитів. Наслідком сього присутні на зборах люди вийшли зі зборів з враженнєм, що пан посол заманює наших людий на збори, представляючися за націоналіста, а відтак добившися послухання в Українців, висугується „товаришам" за шифкарту й підпускає комуністичну пропаганду про „братерство польского й русинського роботника".

Щоби викінчити портрет пана посла, додам ще, що свого часу старокраєві газети доносили, що пан посол ставав на віча в Стрию і права українського народа до української землі замаркував у сей спосіб, що говорив до зібраних мовою „уржендовою".

Такого „оборонця" обвозять тепер по Америці як циган на кулку в носі наські товариші.

П. Сокальчук, Ню Йорк.

ЯК ПРОЧИСТИТИ ЦЕРКВУ З НАШИХ ВОРОГІВ.

З цікавостю перечитую я всі дописи читачів і дуже мене се тішить, що наш народ занявся так важною справою, якою є відношенне церкви до народа. Я теж, дорогі читачі, хочу додати свої думки до сеї дискусії.

З дописий читачів видно, що вони всі свято вже переконані, що Польща зробила з Римом угоду, щоби нищити наш народний орґанізм. В тій цїли на епископів для Українців висилається не людий відважних, дійсних провідників своїх вірних і їх щирих оборонців, але людий слабих, безхарактерних, які для почести або відзнаки або наживи легко зрадять наш нарід та поведуть його в польську неволю.

З дописий видно далі, що український народ не думає спокійно піддатися сим заходам Польщі. Він збирається звести зі сими заходами завзяту боротьбу, бо він знає, що від сего залежить його життя.

Вести сю боротьбу мусимо й ми в Америці, хоча може й інакшими способами, як наші браття в старім краю. Повести її тут нам богато лекше, бо в Америці за римськими епископами не може виступити польський уряд. В Америці уряд не звязаний з римо-католицькою церквою, ані з жадною другою церквою, і вірні кождої церкви піддержують свою церкву після своєї свобідної волі.

Се нам дає можність звести боротьбу за права нашого народа. Тут церкви й парохіяльні будинки ставить самий народ, і від народа самого залежить, чи вони мають бути записані на нарід, який їх складав, чи на айриських біскупів.

Священиків, дяків, паламарів і так далі удержує тут самий народ своїми жертвами, і від народа залежить приказати священикови, яку він політику має вести: за Польщею, чи за Україною?

Тут уряд не дає і нікого не примушує давати данину на римського папу або податок на епископа, присланого з Варшави. Як народ хоче, то він дає собі данину на податки. Хоче він піддержувати Рим, який змовляється проти України з Польщею, най дає. Не хоче, ніхто його не примусить. Хоче піддержувати епископа, присланого Варшавою й Римом, най піддержує; не хоче, ніхто його не примусить.

Пришлють йому священика, який з біскупом на спілку виступає проти українських провідників, як Івана Франка, Тараса Шевченка, то народ може його держати, або відправити без труду, як захоче.

Від людий се залежить, чи вони хочуть далі гнути свої карки в ярмо та даватися водити за ніс, як нелітки. Як серед нас нині ще проповідують Єзуїти й Москалі та Рутенці, то сьому винні лишень ми. Бо від нас залежить, чи наші священики й церкви служать нашому народови, чи Москві й Польщі.

Григорій Кисіль, Клівленд, О.

ЗАЯВА

Минули два місяці від того часу, як я подав свою резиґнацію яко окружний отаман І. Округа Січ. Організації на руки д-ра Стефана Гриневецького, яко головного отамана Січової Організації. Головний отаман д-р Гриневецький замісць оголосити мою резиґнацію на сворінках „Січи" кинув її до коша, а мені й далі не дав ніякої відповіди. Се мене примушує заявити тепер прилюдно свою резиґнацію через другі газети.

Моя резиґнація є природним наслідком того, що Округ І. не годився на ту присягу вірности „ясновельможному пану" Павлови Петровичу, котру написав д-р Назарук і під котру він підписав імена окружної старшини без її відома. Округ І. не годився з політикою д-ра Назарука. Округ І. не годився з впливами еп. Богачевського на Січову Організацію. Округ І. не годився з нападами д-ра Назарука на всьо, що свідомим Українцям найдороше.

Дальше, Округ І. висилав свої протести й резолюції до Січової старшини, стараючися її опамятати, але все те не дало ніякого висліду. Зневірившися в можливість направити її, Округ І. рішився заявити публично своє становище, щоби не бути далі відвічальним за самозванчу політику, яку веде Централя Січи проти волі Січовиків. Най буде всім звісно, що нині при Централі лишились хиба такі січовики, що на сліпо попирають гетьмана, епископа, Назарука і Гриневецького, котрі серед української суспільности ведуть руїнницьку політику.

Григорій Дорожовський,
бувший окружний отаман Першого Округа, Филаделфія, Па.

НА ПОМІЧ СТРАЙКУЮЧИМ В ПАСЕЙКУ, Н. ДЖ.

JERSEY CITY, N. J.

Ігнатій Гаврилюк, член відділу 70 У. Н. Союза, зложив $3.00.

З українського життя в Америці.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Як ми віддали честь памяти Івана Франка і героям з 1. листопада.

Здається провиною було би не поділитися з шановними читачами „Свободи" тими радісними хвилями, які українська громада при церкви св. Петра і Павла переживала, коли обходила свято Франка і свято нашої державної незалежности. Біда тільки в тім, що не маю тої сили слова, щоби віддати вірний образ цего торжества, бо цего душевного настрою, який панував між присутними, не можна навіть пером передати.

В неділю 31. жовтня вже о год. 8.30 рано почалась торжественна Служба Божа для дітий. Церква переповнена дітьочками. На лицях шкільної дітвори мож запримітити святочний настрій. Цікаво споглядають на могилу з хрестом, украшену цвітами та українськими й американськими прапорами. Споглядають діти на престоли, а вони прикрашені українськими вишивками; споглядають на ризи священика і служачих хлопців, а вони вишиті в українськім стилю. Що те все значить? — думали діти. Але виснив їм те все в своїй прегарній патріотичній промові о. Л. Левицький, який своїми щирими і дібраними для дітського зрозуміння словами пояснив значінне нинішного свята. Згадав дітям рівнож і про Івана Франка, якого память смерти ми нині так торжественно обходимо.

О 10-тій год. рано почалась друга торжественна Сл. Божа на інтенцію інвалідів, вдовиць і сиріт по погибших українських героях. Церква переповнена вірними. Члени Січової орґанізації 3-ої сотні ім. Сагайдачного повнили асисту при могилі.

По євангелію наука про любов і милосердя як великі християнські чесноти. А в тій науці тепле слово для того нашого генія, якого ціле життє було переповнене любовю до свого народа.

По Сл. Божій відбулася панахида за Івана Франка і за тих, що пішли за його наукою і його примірам, віддаючи все, що найдороше — життє.

Підчас панахиди зібрано на інвалідів і сиріт сто долярів, які вислано в призначене місце через Обєднанне.

По панахиді ціла громада удалась до церковної галі, де відбувалася академія в честь Івана Франка. Коли піднеслася куртина, представився прегарний вид українського села, а на середині виложена могила Івана Франка. Над могилою, украшений українськими і американськими прапорами величавий портрет Івана Франка, змальований Иосифом Букатою. Члени товариства „Боян" відспівали молитву „Боже Великий Єдиний", а о. Левицький вступним словом приготовив присутних до важної хвилі віддання чести і пошани Івановии Франкови. Всі присутні встали з місць на знак пошани. Про страдальне життє Івана Франка та його діяльність говорив д-р Л. Мишуга.

По відспіванню гимнів „Не пора Москалеви й Ляхови служить" і „Ще не вмерла" закінчилася академія.

О 4-ій годині по полудни розпочався концерт для дітей, який дали члени ново-зорганізованого товариства „Боян". По концерті ті самі члени відограли представленне „Свідки" комедію в 1-ій дії. На концерт прибуло около 500 дітей. О. год. 7.30 вечер розпочався святочний концерт для старших. Галя була переповнена. Межи вокальними точками були промови: о. Л. Левицького і д-ра Л. Мишуги, які представили вагу і ціль цего великого українського свята відродження української держави. Троє шкільних діточок виголосили прегарно декламації, за що одержали много оплесків. Два хлопці: один на скрипці другий на „бенджо" відограли кілька кусників, які публиці дуже подобалися.

Гром. М. Брикайло віддеклямував один вірш, о по цім монольоґ „Жид". По тім відбулося представленне „Свідки", комедія в 1-им акті. Всі ті, що брали участь в тім представленню, віддали свої ролі вірно, присутні були зі всего дуже задоволені.

Підчас торжества цілого святочного дня пригравала прекрасно українська ново-зорганізована банда при церкви св. апп. Петра і Павла, яка дала доказ великого поступу в науці музики.

Цілий день 31. жовтня проминув так торжественно як ніколи перед тим, тому память того дня залишиться на довго між Українцями нашої громади.

Учасник.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

НАЦІОНАЛЬНІСТЬ СИЛАЧА ГАРКАВЕНКА.

Д. Стельмах, Филаделфія, Па. — Ми дістали від Вас листа, в якім Ви пишете: „Звертаюся до Вас з коротким запитом, щоби Ви відповіли в часописи „Свободі" щодо звісного силача Олександра Гаркавенка, котрим тепер цікавиться неодна громада в Америці. Наші люди хочуть знати, якої він народности. Цікаве се знати мені самому, бо я вже навіть мав непорозуміння з одними Поляками. Як Вам певно відомо, газети пишуть про Гаркавенка богато, але газети кождої майже нації називають Гаркавенка своїм. Руское Слово пише про нього, що він „настоящий русский". Руский Голос пише про нього як про „русско-українсько-польського" силача. Польська газета Нови Свят, бачу, пище, що він „родак-ольбжим", і „шампіон польскі". Звертаючися до Вас зі запитом, я думаю, що вовка треба називати вовком, а не вівцею, хочби він навіть в овечу шкіру вбрався".

Подаємо Ваш лист тому, бо таких листів ми дістали більше, а Ваш питанне ставить найкраще. Ми теж стоїмо на становищі, що вовка треба називати вовком, хочби він і в овечу шкуру заліз. Щодо Гаркавенка, то, як се видно з його імени, він з українського роду. Що більше, як говорить з нашими свідомими людьми, він говорить по українськи і зі своїм українським походженнем не криється.

Відомо, його великі доспіхи в борбництві вистарчають, щоби його всякі други народи „клеймували" за свого. А хтож такий скорий називати чуже своїм, як Москалі й Поляки? Що російські газети називають його „русским шампіоном", знаємо. Та Гаркавенко й є „русским шампіоном", бо він ще в 1915 році поборов на змаганнях у Києві всіх російських силачів. Вже після війни він боровся в Варшаві, яка здавна уряджує визначні змагання меже силачами, і там він поборов усіх силачів. На тій основі тепер Поляки можуть сказати, що Гаркавенко є „польським шампіоном". Колиж вони пишуть, що Гаркавенко польський родак, то тут звичайна та сама польська нахабність, з якою вони припишлюють нас до всего нечесного в Поляків, а відбирають нам признанне за щось, що вони вони вважають славним або гарним.

Признати треба Гаркавенкові, що він є перший силач, про котрого американські газети звичайно пишуть, що він Українець. Якби так ще його імя не перекручували на московський лад, то булоби ще краще.

Михайло Припхан, Пасейк, Ню Джерзи. — Ми дістали від Вас допись, в якій Ви взиваєте католицьких священиків, щоби вони не крилися за безіменними дописами, але виступали перед народом з повним іменем, щоби нарід міг пізнати, хто з ним, а хто проти нього. Сеї дописи ми не містили лишень тому, бо до приходу Вашої дописи другі читачі вже були висказали в „Свободі" ту саму думку.

Знавець життя.

Звісний італійський гуморист Авг. Пелякалі складав раз свому молодшому приятелеві бажання з нагоди недалекого вінчання.

— Приятелю, бажаю тобі з цілого серця всього чого сам забажаєш. Заіевняю тебе, як старший і досвідчений чоловік, що завтрішний день згадуватимеш як один із найігрших у твому життї.

— Дякую тобі дуже, але ти помилився в даті; то щойно після завтра моє вінчання.

— Алеж власне, я знаю це дуже добре, братіку.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА по конець вересня 1926. року.

(5)

ВІДДІЛ 105.

Бр. св. Володимира в Филаделфії, Па.

Жертва з каси відділу . . $100.00
Жертви від членів 69.00

Разом $169.00

Чорний Павло $5.00
Др. Демидчук Семен 1.00
Костецький Володимир . . 10.00
Мицак Дмитро 1.00
Белюх Василь 3.00
Match Кознарський Павло 5.00
Крайник Стефан 5.00
Кознарський Мих. 2.00
Косило Іван 5.00
Пліш Михайло 1.00
Шагала Григорій 5.00
Войтович Григорій 5.00
Захарко Іван 1.00
Богачевський Волод. 15.00

ВІДДІЛ 108.

Бр. Сошествія св. Духа в Лейквуд, О.

Жертва з каси відділу . . . $25.00
Жертви ві дчленів 20.00

Разом $45.00

Грущак Теодор $1.00
Віркійовський Франко . . . 1.00
Денега Іван 5.00
Дзят Іван 1.00
Колодій Михайло 2.00
Коваль Андрій 1.00
Лихва Стефан 1.00
Мартиняк Михайло 1.00
Мельничин Михайло 1.00
Мельничин Василь 1.00
Онисик Григорій 1.00
Павлуцький Николай 1.00
Шалайко Андрій 1.00
Цісельський Іван 1.00
Потажний Дмитро 1.00

ВІДДІЛ 109.

Бр. св. Архангела Михаїла в Бентлейвіл, Па.

Жертва з каси відділу . . . $ ——
Жертви від членів 69.00

Разом $69.00

Александер Іван $1.00
Александер Валерія 1.00
Андреечко Стефан 1.00
Богда Михайло 1.00
Богда Анна 1.00
Богда Антонія 1.00
Добранський Антін 1.00
Дуда Андрій 1.00
Дуда Станислава 1.00
Фариняк Іван 1.00
Фариняк Михайло 1.00
Фариняк Анна 1.00
Ґрадек Войтіх 1.00
Ґалайда Петро м. 1.00
Ґалас Петро 1.00
Яницький Йосиф 1.00
Яворський Стефан 1.00
Яніцька Валерія 1.00
Курник Семен 1.00
Копильчак Лешко 1.00
Курник Катерина 1.00
Команецька Анна 1.00
Мороз Олекса 1.00
Мороз Николай 1.00
Мороз Веронія 1.00
Новак Роман 1.00
Ростоцький Іван 1.00
Романська Марія 1.00
Стехуляк Іван 1.00
Стефанська Катерина 1.00
Саїк Михайло 1.00
Стефанський Филип 1.00
Стефанський Андрій 1.00
Скильчак Андрій 1.00
Садловський Іван 1.00
Шумилов Василь 1.00
Шепиляк Онуфрій 1.00
Шепеляк Марія 1.00
Щепко Дамян 1.00
Твардонь Мих. 1.00
Твардий Франко 1.00
Волошин Петро 1.00
Вуйко Микола 1.00
Заверач Роман 1.00
Звірик Михайло 1.00
Ґалас Марія 1.00
Ґураль Катерина 1.00
Ростоцька Анна 1.00
Щепко Марія 1.00
Бабяк Лукач 1.00
Фариняк Марія 1.00
Добранська Щостина 1.00
Ґураль Михайло 1.00
Яворська Таціянна 1.00
Яніцька Антоніна 1.00
Кендза Павліна 1.00
Кендза Михайло 1.00
Літвін Казимир 1.00
Літвін Марія 1.00
Луіс Катерина 1.00
Луіс Петро 1.00
Мороз Катерина 1.00
Шумилов Анна 1.00
Тварда Анна 1.00
Віхоть Михайло 1.00
Віхоть Марія 1.00
Заверач Агафія 1.00
Звірик Анна 1.00
Команецький Андрій син 1.00

ВІДДІЛ 110.

Бр. св. Петра і Павла в Вандерґріфт, Па.

Жертва з каси відділу $5.00
Жертви від членів 3.00

Разом $8.00

Чайковський Петро $1.00
Рушецький Тома 1.00
Кричковський Олекса 1.00

ВІДДІЛ 111.

Тов. Тараса Шевченка в Джоліет, Ілл.

Жертва з каси відділу . . . $10.00
Жертви від членів . . . . . . ——

Разом $10.00

ВІДДІЛ 112.

Сестр. Пречистої Діви Марії в Клівленд, О.

Жертва з каси відділу . . . $ ——
Жертви від членів 25.00

Разом $25.00

Дольна Марія . . . . $ 50
Драґан Анастазія 25
Гомзяк Розалія 1.00
Гавриляк Марія 50
Іванчук Катерина 1.00
Купчевич Ксеня 1.50
Ковалець Марія 50
Кобиянська Анна 25
Нижник Анна 50
Ольшаницька Марія 1.00
Пеліх Параска 1.00
Савчин Марія 25
Василь Марія 50
Зарічна Текля 25
Бандура Марія 1.00
Багней Марія 25
Цап Феська 1.00
Чайковська Анна 1.00
Гальчишак Юстина 25
Головчак Анна 25
Кочубіщук Анна 50
Кульчицька Олена 1.00
Лучка Катерина 1.00
Липян Анастазія 1.00
Менцишин Текля 25
Притуляк Анастазія 1.00
Сенчина Йоанна 1.00
Третяк Катерина 1.00
Стадник Анна 1.00
Самолін Олена 1.00
Ільків Марія 1.00
Кейдьо Катерина 50
Паплик Катерина 50
Будованець Марія 50

ВІДДІЛ 113.

Бр. св. Івана Хрестителя в Дери, Па.

Жертва з каси відділу . . . $25.00
Жертви від членів . . . . . . ——

Разом $25.00

ВІДДІЛ 119.

Сестр. Пречистої Діви Марії в Іст Янгставн, О.

Жертва з каси відділу . . . $15.00
Жертви від членів 11.00

Разом $26.00

Білан Марія $1.00
Бурка Марія 1.00
Бурей Марія 1.00
Цепин Анна 1.00
Євчук Марія 1.00
Кріль Магда 1.00
Корецька Марія 1.00
Лесиганич Катерина 1.00
Сокіл Марія 1.00
Стахура Анна 1.00
Шевчук Олена 1.00

ВІДДІЛ 120.

Бр. св. Ө. Николая в Вудлавн, Па.

Жертва з каси відділу . . . $ ——
Жертви від членів 23.00

Разом $23.00

Бараник Володимир $1.00
Бац Дмитро 1.00
Бац Михайло 1.00
Бац Катерина 1.00
Боліх Антін 1.00
Цомпель Микола 1.00
Деленко Николай 1.00
Древня Василь 1.00
Добош Іван 1.00
Греча Андрій 1.00
Гуляш Даниїл 1.00
Ятчишин Стефан 1.00
Монастирський Іван 1.00
Ревт Олекса 1.00
Семенчук Михайло 1.00
Шиян Стефан 1.00
Вавра Пилип 1.00
Фещушак Василь 1.00
Ятчишин Ева 1.00
Русинко Емілиян 1.00
Кармазин Володимир 1.00
Ляхович Петро 1.00
Щурко Йосиф 1.00

(Дальше буде).

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. О. Николая, від. 341, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 14-го листопада, в гали У. Н. Дому при В. 14-ій вулици, о годині 1.30 пополудни. Подається до відома довгуючим членам, що в цім місяци замикається річні рахунки, щоби вирівнали свої залеглости. На мітінґу буде прочитаний новий статут відділовий, будесь вибирати членів до обслуги на баль, котрий відбудеться 28. листопада, і другі важні справи. Кождий член обовязково має прийти, в противнім разі заплатить 50 ц., а урядник $1.00 кари. — Іван Кренціґлова, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, дня 14. листопада о годині 2-ій пополудни, в домі А. Униська, 1034 Секомш Ст. Пригадується членам, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, щоби принесли на сей мітінґ, бо треба відіслати зібрані гроші до Комітету Сиротинця У. Н. С. — Й. Розщіпка, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 14. листопада о 1-ій годині пополудни в гали під ч. 3464 Сікот Аве. Взивается всіх членів зійтись, бо маємо богато важних справ до полагодження. Пригадується інтересованим, що тепер є нагода вступити до У. Н. Союза і нашого Товариства без вступної оплати. — С. Дідула, секр.

НОРТ ДІТРОЙТ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, повідомляє, що мітінґ відбудеться дня 14-го листопада, в неділю, о год. 12-тій в школі при Мікий і Галек ул., Норт Дітройт. Проситься всіх членів прийти, бо буде дуже важна справа а то позичка гроший з Товариства на школу. Обовязком членів ту справу рішити, щоби потім не було нарікань. — Петро Гищук, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Уряд Бр. св. О. Николая, від. 183, повідомляє всіх членів, що мітін. відбудеться дня 14. листопада, в неділю, о год. 2-ій пополудни в галі церковній. Проситься всіх членів явитися на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Зближається річний мітінґ, кождий член має вирівнати свої вкладки; котрі довгують по 2 місяці, а не будуть присутні на сім мітінґу, будуть суспендовані. Сего мітінґу мається докінчити збірку на Сиротинець У. Н. Союза по 1 дол. Кождий член має принести з вкладкою, бо довгку не будесь переносити на слідуючий рік. — Н. Єрей, предс.; Н. Подлецький, кас.; П. Бабяк, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 234, подає до відома всім членам і членицям, що місячний мітінґ відбудеться дн 14. листопада, в неділю, о 3-ій годині пополудни, в гали церковній на Гренд ул. Проситься довгуючих поприносити свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — С. Баюс, предс.; Н. Моссора, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Повідомляється всіх членів Тов. Богдана Хмельницького, від. 47, що мітінґ місячний відбудеться 13-го листопада, в суботу, о годині 7.30, у церковній гали на Скат ул. ч. 625. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на сей мітінґ, де будуть полагоджені важні справи. Неявившийся член заплатить кару 1.00. — Василь Задорожний, предс.; Никола Кудринський, секр. Михайло Адамчук, касієр.

ВИЛКСБЕРИ, ПА. Дається до відома членам Бр. св. Василія Великого, від. 278, що слідуючий мітінґ відбудеться дня 14 листопада, в гали церковній зараз по Сл. Божій. Повинністю кождого члена є бути присутним на сім мітінґу. Проситься кождого члена старатись привести нового кандидата в члени. — Йосиф Крохмалюк, секр.

БОЛТІМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320, повідомляє всіх своїх членів, що дня 14-го листопада відбудеться мітінґ звичайни в домі парафіяльнім, 528 Волф Стр. На сім мітінґу маємо полагодити справу Сиротинця, бо другі відділи вже давно пійшли з помочию для Сиротинця. Неявившийся член заплатить 50 ц., а урядник 1.00 дол. кари. — Теодор Захарчук, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудесь о 6-ій годині вечером, в неділю, дня 14. листопада, в гали парохіяльній при Еллікот Ровд. Дається до відома, що на три-квартальнім мітінґу ухвалено змінити час мітінґів на 6-ту год. вечер замісць на 1-шу год. попол. — Л. Курило, перд.; Вас. Максимик, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що мітінґ звичайний відбудеться дня 14. листопада, в неділю, о годині 1-ій пополудни точно, в гали церковній. Проситься кождого члена прийти на мітінґ. Також проситься членів привести нових членів до У. Н. Союза і до Товариства, бо тепер принимаеться без оплати вступного. — Йосиф Казюта, предс.; Антін Зубко, кас.; Іван Іванішів, секр.

ВЕСТ ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 14-го листопада, точно о годині 3-ій пополудни, в гали Тов. Згода, 6177 Гленмор Евню. Обовязком кождого члена прибути на сей мітінґ, бо будесь вибирати новий уряд на рік 1927. Напоминаєсь довгуючих членів, щоб вирівнали свої залеглости на сім мітінґу, бо в противнім разі будуть суспендовані з Тов. і У. Н. Союза. За діти також мають члени заплатити на сім мітінґу, інакше то їх вичеркнеться. Правдоподібно прибудуть до нас двох людий від филаделфійського комітету в справі обговорення справи Сиротинця при У. Н. Союзі. Неявившийся член підлягає карі $1.00, а урядник $2.00. — О. Турінець, секр.

ФИЛАДЕФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, отсим повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 14. листопада, о годині 2-ій пополудни в гали Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул. До полагодження є дуже важні справи, як справа маскового балю, збірка на Сиротинець і инші. Будесь принимати нових членів до Союза і Товариства. Упоминаєсь довгуючих вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Обовязком є кождого члена бути на зборах. — М. Качмарчик, предс.; Д. Веселик, кас.; М. Рибак, секр.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й. Отсим подаєсь до відома всім членам Бр. св. Юрія, від. 160, що піврічні збори відбудуться дня 13. листопада в гали під ч. 66 Чорч ул. в Джемейці. Тому обовязком кождого члена є явитись на зборах і послухати звіту, котрий будуть здавати урядники, щоб пізнійше не говорили по закутках, що се так або сяк, що не ясно, або не знає про братську роботу. Котрий член не явитьсі на збори буде підпадати карі 50 ц., а урядник $1.00. Початок мітінґу о 8-ій годині вечером. — М. Костишин, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Т. Шевченка, від. 347, повідомляє членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 14. листопада, о 2-ій годині пополудни в Ліберти Гол. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ і зложили свої залеглости. Також просить членів, котрі ще не зложили своєї жертви на Сиротинець, щоби були ласкаві зложити на сім мітінґу, бо уже пора вислати гроші в призначеное місце. — Ілько Шибира, предс.; Дмитро Федина, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. ім. Марк. Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевич, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 14. листопада, в Українській Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул., точно о год. 2-ій пополудни. Обовязком кождого члена бути присутним на час, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо членам, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, щоби принесли на сі збори, бо бажаємо в тім місяци відіслати зібрані гроші до Комітету Сиротинця. Проситься привести нових старших членів і свої діти, котрих будесь принимати на тих зборах. — Йосиф Кульчицький, предс.; Іван Курчак, рек. секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Повідомляється членів Тов. Зап. Січ, від. 234, що звичайний мітінґ відбудеться в пятницю, дня 12-го листопада, в Укр. Нар. Домі, точно о годині 7-ій вечер. Проситься членів прибути на час. Рівнож проситься всіх тих членів, що ще довгують за балеві тікети, щоби заплатили вже раз за ті тікети, так, щоби вже можна було замкнути балевий рахунок. Будемо принимати нових членів до тов. і Союза як старших так і дітий, і будемо роздавати нові статути нашої організації. — Юрій Гвіздь, секретар.

ШТУЧНЕ СУШЕННЯ СІНА І ЗБІЖА.

Скільки шкоди робить слота у сінокоси, або жнива — кождий знає. Тому від довшого часу пробують штучно сушити сіно і збіже, якому слота не дала висохнути на полі. Спроби ці були зразу невдатні на стільки, що таке сушення за много коштувало. Та рік цьому придумано уліпшення, через які цей спосіб значно подешевів.

Це виглядає ось як: сіно чи збіже сушиться у копяку, у який можна класти до 25 тон сіна або 50 кіп збіжа. На місці, де має стати цей копяк, ставиться наперед руштовання зі сильних дрючків у виді стіжка, яке обтягається зверха дротяною сіткою, такою як на огорожі. Довкола цього руштовання під дротяною сіткою остає порожне місце — „душа" копяка. З цеї „душі" ведеться сподом при землі залізну руру на зовні. До зовнішнього кінця цеї рури дочіплюється полотяну кишку — подібну як при сикавці тільки ширшу і через неї втискається вентилятором підігріте повітря в „душу" копяка. Підгрівається повітря о 10-15° понад теплоту окруження при допомозі малої переносної бляшаної печі. З „душі" проходить тепле повітря і забирає зі собою його вохкість так, що по 7 годинах копяк сухий!

Зерно збіжа, сушеного таким способом так само смачне, як звичайне, а сіно смачніще від цього, що мокло на дощі.

Якщо дальші проби докажуть практичну вартість цього способу, готов він знайти широке примінення також і в нас, бо і в нас погода в сінокоси і жнива досить непевна.

Прижмуреним оком.

„БОТОКУДИ.

Недавно довелось мені в одній книжці про Ботокудів читати.

Народ це відомо дикий, в бразилійських лісах живе, темний, читати ні писати не вміє, до живота молиться.

— От народ собі оті Ботокуди! — думав я, лоба зі здивування тер, як Кемерер, коли розглянувся в польській господарці.

Дивувався, але не довго...

Доки не поїхав в гори...

Доки не побачив село одно надзвичайне!...

В Турчанщині воно лежить, десять кільометрів від міста, Прислуп називається.

Має школу, яку за Марії Тереси будували, а яка за Ґрабського валитись почала. Редукцію занюхала — валиться.

А одинока учителька її підпирає. То плечима, то патиками всілякими.

Діти школу бойкотують. Вийде буває учителька перед школу, дітей заманює...

— Ходи, Грицю, до школи...

— А во, тато не казали...

— Ходи, цукорка дам!...

Просить учителька, з дітьми конференцію заводить...

А батьки нічого собі, славні громадяне.

— На чорта дітям школи, ми школи не знали а живемо...

Отак то...

В селі також церква є!

А на церкві колодка.

А коло церкви приходство.

А на приходстві священик.

Кажуть еґомосць в неділю до дяка:

— Відклич, серденько, богослуження нині. Хорий я...

І так цілими тижнями.

В селі також війт є! Безграмотний, очевидно.

Громадську печатку за пазухою носить, хто не попросить — печатку бє, не розбираючи.

Село бешкетує, парубки за дівчатами в другі села ходять, голови собі розбивають...

Ідилля...

— — — — — — — —

Турчанщина не в глухих бразилійських лісах лежить — здається.

Кураторія, хоча вона польська — також якісь обовязки має...

В перемиській дієцезії — не тільки целібатом займаються...

А може?

Аристид Шишка.

Невилічимий.

Оного дня до славного французького лікаря Рікорда прийшов сухорлявий, високий чоловік. З лиця його пробивався дуже великий смуток. Просив лікаря, щоби вилічив його з мелянхолії, яка затроює йому житте. „Мусите добре їсти і пити!" — сказав лікар. „У мене найліпша кухня, а маю найзнаменитші вина — відповів хорий — але вони не проганяють мого смутку. „То ви повинні подорожувати" — сказав лікар. „Я обїхав цілу Европу, але мій смуток усе був моїм товаришем". Коли так, то я маю для вас лише одну раду: Ви повинні ходити до театру на кожде представлення, на якім виступає Дебіро, славний комік. Його гумор невичерпаний, його веселість така заразлива, що кождий мусить сміятися!" „Ах, любий пане, — сказав хорий, глибоко зітхнувши — тепер бачу, що і ви не поможете мені: бо власне я є цей Дебіро".

ДЕ ГАРКАВЕНКО БУДЕ БОРОТИСЬ.

В Елизабетпорт, Н. Дж., на просьбу українських мешканців, менаджер Гаркавенка, Джек Пфефер устроює борбу в Елизабетпорт, Н. Дж. в четвер 11. листопада, в Фалконс Гал, 153 — 3 вулиця, будуть боротись також другі борці.

В Клівленд, Огайо, Гаркавенко бореться в середу 17. листопада в Публик Гал.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Нар. Союза